

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ

ชาวมอญ หมู่บ้านมอญ ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เป็นชาวมอญที่อพยพมาจากประเทศพม่าเข้ามาประเทศไทยตั้งแต่พ.ศ.2501 ด้วยสาเหตุปัญหาสถานการณ์ทางการเมือง และความลำบากยากแค้นในการทำมาหากิน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดให้ชาวมอญกลุ่มนี้มีสถานภาพเป็น “ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า” และ “ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า”

เริ่มแรกที่ชาวมอญเข้ามาประเทศไทย ได้อาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำแควน้อยซึ่งเป็นหมู่บ้านมอญในปัจจุบัน และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเลี้ยงชีพ ต่อมาเมื่อมีนายทุนก่อตั้ง The River Kwai Jungle Rafts ขึ้นใกล้กับหมู่บ้านมอญ ชาวมอญจึงได้เปลี่ยนจากอาชีพเกษตรกรรมมาประกอบอาชีพที่ The River Kwai Jungle Rafts การเปลี่ยนแปลงอาชีพในครั้งนี้ทำให้ชาวมอญมีฐานะดีขึ้น

ชาวมอญล้วนเป็นผู้ที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา มีขนบธรรมเนียม ประเพณี แบบแผนของตนเอง แม้อพยพมาอยู่ประเทศไทยก็ได้นำศิลปวัฒนธรรมประเพณีของตนเข้ามาด้วย

จากการศึกษาชาวมอญ หมู่บ้านมอญ พบว่า ชาวมอญ หมู่บ้านมอญแห่งนี้ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่อย่างเหนียวแน่น นอกจากนี้ก็ยังมีความพยายามที่จะอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ของบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาตลอด ไม่ว่าจะเป็น วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน สภาพที่อยู่อาศัย ความเชื่อ พิธีกรรมทางศาสนา รวมถึงดนตรีและการรำมอญ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและไม่ต้องการให้สูญหายไป

วัฒนธรรมต่างๆ เหล่านี้ของชาวมอญ หมู่บ้านมอญ มีความเป็นเอกลักษณ์ต่างจากชาวมอญทั่วไป และเหตุผลที่ชาวมอญ ในหมู่บ้านมอญแห่งนี้ ยังคงรักษาศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้เนื่องด้วย ชาวมอญ หมู่บ้านมอญ ยังคงเป็นกลุ่มชาวมอญที่อพยพมาจากประเทศพม่าทั้งหมด และเมื่อมาอยู่ประเทศไทย ก็ไม่ได้ติดต่อกับชุมชนอื่น เนื่องจากหมู่บ้านมอญตั้งอยู่โดดเดี่ยว ยากแก่การเข้าถึงจากบุคคลภายนอก ทั้งศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ของชาวมอญ ได้รับการสนับสนุนจาก The River Kwai Jungle Rafts ให้ชาวมอญสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว โดยสนับสนุนให้ชาวมอญรักษาวัฒนธรรมเดิม เช่น การสร้างวัดมอญขึ้นในหมู่บ้าน สร้างโรงเรียนเพื่อให้เด็กๆ ชาวมอญได้ศึกษาภาษามอญ ภาษาอังกฤษ รวมถึงวิชาความรู้อื่นๆ และเผยแพร่ดนตรีประกอบการรำมอญแก่นักท่องเที่ยว และกลุ่มชาวมอญเองต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่ทุกวันนี้เหลือน้อยเต็มที

ดนตรีและรำมอญของชาวมอญที่จัดแสดงเผยแพร่ที่ The River Kwai Jungle Rafts เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมมอญแต่ดั้งเดิม เครื่องดนตรีที่ใช้ประสมวงในการบรรเลงประกอบ

แสดงเป็นเครื่องดนตรีของชาวมอญแต่ดั้งเดิมซึ่งใช้บรรเลงทั่วไปทั้งงานมงคล และงานอวมงคล ต่างๆ เครื่องดนตรีมีทั้งหมด 7 ชิ้น ได้แก่ 1.ปัดดาล่า 2.มองวาน 3.มอง 4.สะปอนวานซ็อน 5.วานสะโปนโน้ก 6.ฉ่าย 7.ปัดดาล่าปะตัว การแสดงดนตรีประกอบการรำมอญมีทั้งหมด 5 ชุด ได้แก่

1. รำอะจอกคั้นจายมูลชะกู 2. รำมอญเจอโน 3. รำเตดาด 4. รำเลี่ยมะนาย 5. รำวอนนะติะ การแสดงทั้ง 5 ชุด เป็นการรำประกอบเพลงเน้นจังหวะหน้าทับกลอง(วานสะปอนโน้ก) เป็นสำคัญ และพบว่า มี 2 เพลง ที่มีการร้องประกอบการรำคือ เพลงมอญเจอโนและเพลงเตดาด โดยเพลงที่มีเนื้อร้องผู้แสดงจะเป็นผู้ร้องเอง การรำมอญเจอโนจะใช้เพลงสะกาวยมูลเม้ยลีบลานซ้ายบรรเลงประกอบ ส่วนการรำเตดาดจะใช้เพลงประราวชานนิก้าบบรรเลงประกอบ

จากการวิเคราะห์เพลงทั้ง 5 เพลง พบว่า เพลงในช่วงแรกจะมีอัตราจังหวะช้าซึ่งเทียบได้กับเพลงไทยอัตราจังหวะสองชั้นเพื่อให้ออดคล้องกับท่วงทีลีลาในการรำในช่วงแรก ส่วนช่วงที่สองช่วงท้ายเพลงจะมีจังหวะเร็วซึ่งเทียบได้กับเพลงไทยอัตราจังหวะชั้นเดียว เพื่อให้สอดคล้องกับลีลาการรำ ดำเนินทำนองในจังหวะเร็วสม่ำเสมอเรื่อยๆ และลงจบด้วยอัตราจังหวะชั้นเดียวโดยไม่ทอดจังหวะทุกเพลง การดำเนินทำนองมีการใช้เม็ดพรายตบแต่งเสียงมากกว่าหรือน้อยกว่าเดิม คือ การใช้ตัวโน้ตในหนึ่งห้องเพลงมากกว่าหรือน้อยกว่าปกติ คือ 4 ตัวโน้ตหรือ 4 เสียง ในหนึ่งห้องเพลง ซึ่งในการบรรเลงนั้นผู้บรรเลงต้องทำการกระจายจังหวะให้ตัวโน้ตทุกตัวในหนึ่งห้องเพลงมีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากันทุกตัวโน้ตหรือทุกเสียง และในการดำเนินทำนองมีลักษณะพิเศษ คือ มีการใช้เสียงที่ต่างระดับกันในชั้นคู่แปดในทุกเพลง ยกเว้นเพลงวอนนะติะ ที่ไม่พบว่ามีการใช้เสียงที่ต่างกันในระดับคู่แปด การตีหน้าทับวานสะโปนโน้ก(กลอง) ในทุกเพลง ไม่มีแบบแผนตายตัวในการบรรเลงเหมือนการตีหน้าทับของไทย เช่น หน้าทับปรบไก่ หน้าทับสองไม้ หน้าทับลาว แต่ในการตีนั้นผู้บรรเลงสามารถที่จะพลิกแพลงอย่างไรก็ได้ แต่ต้องยึดทำนองเพลงเป็นหลัก คือ เมื่อเพลงบรรเลงจบจะต้องตัดหน้าทับลงให้จบพร้อมกับเพลง ดังนั้น ผู้ที่สามารถตีวานสะโปนโน้กได้ต้องบรรเลงเพลงประกอบการรำมอญทั้ง 5 เพลงได้ และไม่สามารถนำหน้าทับเพลงประกอบการรำมอญเพลงหนึ่งไปบรรเลงกับอีกเพลงหนึ่งได้ เนื่องจากทำนองในแต่ละเพลงไม่เหมือนกัน เปรียบเทียบได้กับเพลงไทย เช่น เพลงราตรีประดับดาว เป็นเพลงที่ใช้หน้าทับปรบไก่ประกอบ จึงไม่สามารถนำหน้าทับสองไม้ หรือหน้าทับลาว มาบรรเลงประกอบได้เช่นกัน

และเมื่อนำเพลงประกอบการรำมอญไปบรรเลงประกอบพิธีกรรมหรืองานอื่นๆ คงยึดหลักการตีหน้าทับในลักษณะเช่นนี้

เพลงมอญในลักษณะดังกล่าวมานี้ เป็นรูปแบบเพลงมอญแต่ดั้งเดิมซึ่งบรรพบุรุษชาวมอญได้ประพันธ์ไว้และสืบทอดกันมาจนปัจจุบัน

ชาวมอญ หมู่บ้านมอญ นับเป็นผู้สืบสานมรดกวัฒนธรรมเก่าแก่อันล้ำค่าไว้ได้อย่างน่าชื่นชม“ดนตรีประกอบการรำมอญ”เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจสำหรับชาวมอญ เป็นศิลปวัฒนธรรม

ลำค้ำที่ยังปรากฏให้ชมได้ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามา ดนตรี ประกอบการรำมอญจึงเป็นการรวมตัวของชาวมอญที่ยังไม่ได้เป็นคนไทย และอยู่ในสถานภาพ “ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า” และ “ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า” ร่วมกับ The River Kwai Jungle Rafts จัดแสดงขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวและส่งผลโดยตรงต่อการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมของ บรรพบุรุษชาวมอญ ที่สืบทอดกันมา

ข้อเสนอแนะ

ในส่วน of ข้อเสนอแนะผู้วิจัยใคร่ขอเสนอสิ่งที่น่าสนใจและมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ยังไม่มีการถ่ายทอดอย่างจริงจังและถ่ายทอดอย่าง ไม่มีแบบแผนไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจทำให้ สำนวน และรูปแบบ ของเพลงมอญดั้งเดิมผิดเพี้ยนไปจากเดิมได้ หากมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร สำนวนและรูปแบบของเพลงมอญจะถูกต้องตามแบบแผนเพลงมอญดั้งเดิม
2. การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ ศึกษาวิจัยมากนัก หากมีผู้ศึกษาวิจัยมากขึ้นศิลปวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยต่างๆ คง ไม่เลือนหายไปจากสังคมไทย